

UDC 581.9=862
Izvorni znanstveni rad

DRUGI PRILOG FLORI PLANINE MOSOR (HRVATSKA)

With Summary in English

DALIBOR VLADOVIĆ i LJUDEVIT ILIJANIĆ

(Pedagoški fakultet Sveučilišta u Osijeku i Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

Primljeno 20. 02. 1993.

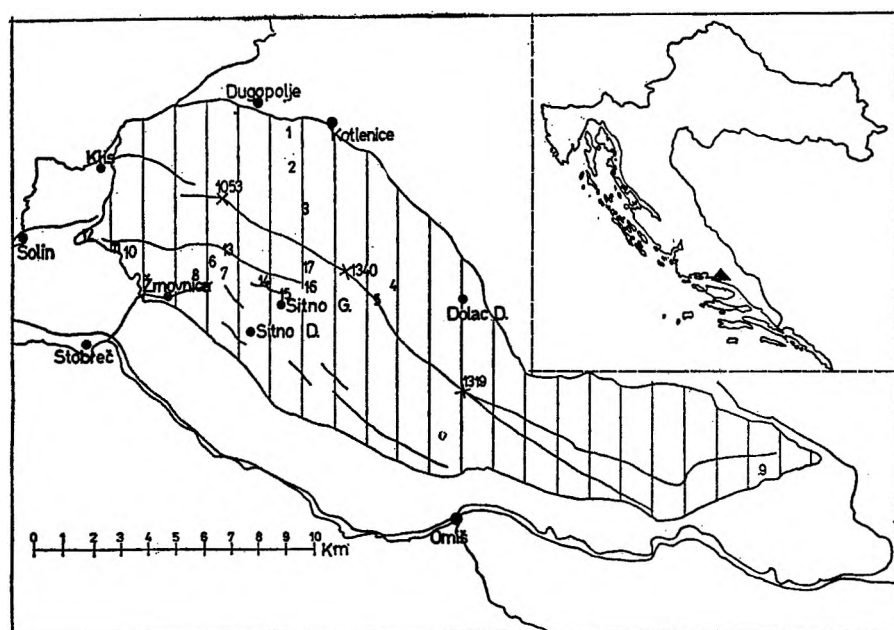
U nastavku ranije započetih sustavnih florističkih istraživanja planine Mosora u Hrvatskoj (Vladović i Ilijanić 1992) utvrđeno je još 106 vrsta vaskularnih biljaka, koje dosad nisu zabilježene na Mosoru. U ovom prilogu donosimo popis tih biljaka čime se upotpunjuje poznavanje flore te naše primorske planine. Uključujući ovdje navedene biljke dosad je s Mosora poznato oko 740 vaskularnih vrsta biljaka. Istraživanja se nastavljaju.

Uvod

U našem prvom prilogu flori Mosora (Vladović i Ilijanić 1992) naveli smo podatak da je za tu našu primorsku planinu zabilježeno oko 450 vrsta vaskularnih biljaka, odnosno, s onima koje smo u citiranom radu prvi put naveli, ukupno oko 540 vrsta. Naknadno smo utvrdili da je već prije zabilježeno blizu stotinjak vrsta koje tada nisu bile uzete u obzir, pa bi prema tomu dosad s Mosora bilo poznato ukupno oko 630 vrsta (usp. Visiani 1826, 1842—1852, 1872—1881; Petter 1832, Reichenbach 1845, Kolombatović 1880, Borbas 1876, Beck-Mannagetta 1901, Nikolić 1902, Hirc 1903—1912, Ivanišević 1906, Pavich 1907, Degen et al. 1908, Adamović 1911, 1912; Schiffner 1916, Girometta 1930, Horvat 1949, Novak 1952, Krpan 1955/56, Kušan 1956, 1969; Rubić

1968, Hruška i Šegulja 1971, Bedalov 1975 a, 1975 b; Šilić 1979, 1984; Speta 1980, Bedalov i Šegulja 1983, 1987; Šegulja i Bedalov 1978, 1984, 1987; Lovrić i Bedalov 1987, Lovrić i Rac 1989, Vladović i Ilijanić i Ilijanić 1992).

U nastavku istraživanja i obrade florističkog materijala utvrdili smo još 106 vrsta, koje nisu zabilježene za Mosor, te donosimo njihov popis kao novi prinos poznavanju mosorske flore. Područje istraživanja i lokaliteti s kojih potječu ovdje navedene vrste prikazani su na priloženoj karti (sl. 1).

Sl. 1. Istraživano područje (▲)

Fig. 1. Area investigated (▲)

Lokaliteti (Localities): 1 — Plandište (cca 460 m alt.), 2 — Perića ljut (cca 420 m), 3 — Doman staje (cca 850 m), 4 — Vrutka staje (cca 600 m), 5 — Ljuto Kame (1089 m), 6 — Mihanovići (cca 450 m), 7 — Lolići (cca 450 m), 8 — Arnižići (cca 200 m), 9 — Seoci (cca 200 m), 10 — Jerkovac (cca 200 m), 11 — Kučine (cca 300 m), 12 — Mravince (cca 160 m), 13 — Kičere (882 m), 14 — Zagrađe (cca 720 m), 15 — Volujak (cca 680 m), 16 — Planinarski dom »Umberto Girometta« (870 m), 17 — Šipac (cca 950 m); Veliki Kabal (1340 m), Kotle (cca 450 m), Zrnovnica (cca 20 m), Sitno Donje (cca 220 m), Sitno Gornje (cca 600 m), Dolac Donji (cca 450 m).

Nove vrste u mosorskoj flori

Nazivlje vrsta u popisu usklađeno je s djelom Flora Europaea (Tutin et al. 1964—1980). U okviru viših sistematskih skupina abecednim su redom navedene porodice, a unutar porodica rodovi i unutar rodova vrste.

SPERMATOPHYTA

Magnoliatae

Apiaceae

- Bupleurum baldense* Turra subsp. *gussonei* (Arcangeli) Tutin — U kamenjaru i šikari bijeloga graba; Plandište, Perića ljut.
Eryngium creticum L. — U borovoj šumi; Žrnovnica.
Smyrniium perfoliatum L. — U šumi medunca i bijeloga graba; Kotlenice.

Asclepiadaceae

- Vincetoxicum hirundinaria* Medicus subsp. *adriaticum* (G. Beck) Markgraf — Među kamenim blokovima; Plandište, Lolići, Mihanovići.

Asteraceae

- Bellis annua* L. subsp. *annua* — Travnjaci; Žrnovnica, Amižići, Lolići, Mihanovići.
B. sylvestris Cyr. — Travnjaci; Kotlenice.
Centaurea calcitrapa L. — Travnjaci i zapuštene površine; Dolac Donji.
Inula conyza DC. — Travnjaci i šikara bijeloga graba; Plandište, Perića ljut.
I. germanica L. — Na travnjacima i u kamenjaru; Plandište, Perića ljut.

Boraginaceae

- Echium italicum* L. — Uz prometnicu Kotlenice—Dolac Donji.

Brassicaceae

- Alyssoides sinuata* (L.) Medicus — Na stijenama i u kamenjaru; Jerkovac, Lolići, Amižići, Mihanovići.
Biscutella cichoriiifolia Loisel (= *B. hispida* DC.) — U kamenjaru, na travnjacima i točilima; Mihanovići, Lolići.
Clypeola jonthlaspī L. — Na travnjacima; Amižići, Lolići, Mihanovići; Sitno Gornje.
Lunaria rediviva L. — Na zapuštenim površinama; Lolići, Mihanovići.
Sisymbrium officinale (L.) Scop. — Uz naselja i putove; Kotlenice.
Thlaspi perfoliatum L. — Uz naselja i putove; Kotlenice, Amižići, Mihanovići, Lolići.

Campanulaceae

- Legousia speculum-veneris* (L.) Chaix — Na obradivim i zapuštenim površinama; Kotlenice.

Caryophyllaceae

- Herniaria incana* Lam. — U kamenjaru; Plandište, Perića ljut.
Petrorhagia prolifera (L.) P. W. Ball et Heywood — U šikari bijeloga graba i na travnjacima; Plandište, Perića ljut.
Silene conica L. subsp. *conica* — Na travnjaku; Sitno Gornje, Šipac.

Cichoriaceae

- Picris echinoides* L. — Pokraj vrela rijeke Žrnovnice.
Tragopogon balcanicus Vel. — U kamenjaru; Sitno Gornje, planinarski dom.

Cistaceae

Helianthemum canum (L.) Baumg. — U kamenjaru i na točilima; Kičere.

Crassulaceae

Sedum album L. — Zidovi; Sitno Gornje.

Dipsacaceae

Dipsacus fullonum L. (= *D. silvestris* Huds.) — Na travnjacima; Dolac Donji.

Euphorbiaceae

Euphorbia falcata L. — Uz kuće i putove; Kotlenice.

E. sulcata De Lens — Prosjek kroz borovu šumu; Jerkovac, Kučine, Mravince.

Mercurialis annua L. — Zidovi i na travnjacima; Jerkovac, Žrnovnica, Amičići, Lolići, Mihanovići.

Fabaceae

Coronilla scorpioides (L.) Koch — U borovoj šumi; Jerkovac.

Hymenocarpus circinnatus (L.) Savi — Travnjaci; Amičići, Žrnovnica, Jerkovac.

Lathyrus aphaca L. — Na travnjacima; Lolići, Mihanovići.

L. cicera L. — Na travnjacima; Plandište.

L. pratensis L. — Na travnjacima; Kotlenice.

L. sphaericus Retz. — Na travnjacima; Lolići, Mihanovići.

L. venetus (Miller) Wohlf. — U šumi medunca i bijeloga graba; Plandište, Perića ljut, Vrutka staje.

Lens nigricans (Bieb.) Godron — U borovoj šumi; Žrnovnica, Sitno Donje.

Medicago disciformis DC. — Na travnjaku; Lolići, Mihanovići.

M. sativa L. subsp. *sativa* — Na zapuštenim površinama; Plandište.

subsp. *falcata* (L.) Arcang. — Pokraj obradivih površina; Plandište.

Melilotus alba Med. — Na travnjaku i nasipu ceste; Amičići, Žrnovnica.

Onobrychis caput-galli (L.) Lam. — Na travnjaku; Žrnovnica, Lolići, Mihanovići.

Psoralea bituminosa L. — U borovoj šumi i garigu; Jerkovac, Žrnovnica.

Scorpiurus muricatus L. — Na prosjeci u šumi alepskog bora; Jerkovac.

Securigera securidaca (L.) Deg. et Dörfl. — Na prosjeci u šumi alepskog bora; Jerkovac.

Trifolium ochroleucum Huds. — U šumi medunca i bijeloga graba; Kotlenice.

Vicia dalmatica A. Kerner — U garigu; Lolići, Mihanovići.

V. hybrida L. — Na travnjaku i uz putove; Perića ljut.

V. lutea L. subsp. *lutea* — Na travnjacima i zapuštenim površinama: Kotlenice, Sitno Gornje, Lolići, Mihanovići.

V. narbonensis L. — Na travnjacima; Lolići, Mihanovići, Sitno Gornje.

V. peregrina L. — Na travnjacima i u garigu; Amičići, Lolići, Mihanovići.

V. sativa L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh. — U borovoj šumi; Žrnovnica, Sitno Donje.

Fumariaceae

Fumaria flabellata Caspar. — Zidovi; Amičići.

F. officinalis L. — Na zapuštenim površinama; Žrnovnica, Amičići, Jerkovac, Lolići, Mihanovići.

Geraniaceae

Erodium ciconium (L.) L'Hér. — Nasipi i travnjaci; Žrnovnica, Amičići.

E. malacoides (L.) L'Hér. — Na travnjacima i nasipima; Jerkovac, Kučine, Žrnovnica, Mravince.

Geranium purpureum Vill. — Na kamenjarima i stijenama; Lolići, Amičići, Sitno Gornje.

Lamiaceae

- Ballota nigra* L. subsp. *uncinata* (Fiori et Beguinot) Patzak — Uz naselja i putove; Kotlenice.
Calamintha nepeta (L.) Savi subsp. *glandulosa* (Req) P. W. Ball — Uz naselja i putove te na travnjacima; Kotlenice.
Lamium bifidum Cyr. — Uz kuće i putove; Kotlenice, Seoci.
Mellisa officinalis L. subsp. *officinalis* — Uz kuće i putove; Kotlenice.
Mentha longifolia (L.) Hudson — Na travnjaku; Perića ljut, Doman staje.
Prasium majus L. — Na kamenjari; Amižići.
Stachys officinalis (L.) Trevisan subsp. *serotina* (Host.) Murb. — U šumi medunca i bijeloga graba; Plandište.

Malvaceae

- Althaea hirsuta* L. — Na zapuštenim površinama; Plandište.

Papaveraceae

- Chelidonium majus* L. — Pokraj izvora uz suhozidove; Dolac Donji.

Plantaginaceae

- Plantago major* L. subsp. *major* — Uz naselja; Kotlenice.

Polygonaceae

- Bilderdykia dumetorum* (L.) Dumort. — Na travnjaku i u kamenjaru, Perića ljut.

Ranunculaceae

- Adonis annua* L. (= *A. autumnalis* L.) — Na zapuštenim površinama; Mihanovići, Lolići.
Clematis viticella L. — Uz potok; Dolac Donji.
Ranunculus muricatus L. — Nasip uz prometnicu Žrnovnica—Sitno Donje.
R. repens L. — Uz vrelo; Dolac Donji.
R. trichophyllus Chaix — Bara (pojilo); Kučine.

Resedaceae

- Reseda alba* L. — U borovoj šumi i na travnjacima; Kučine, Mravince, Žrnovnica, Jerkovac.
R. phyteuma L. — Prosjek kroz borovu šumu; Jerkovac.

Rosaceae

- Amelanchier ovalis* Medicus — Zagrađe.
Fragaria vesca L. — U šumi medunca i bijeloga graba; Kotlenice.
Potentilla micrantha Ramond ex DC. — U šumi medunca i bijeloga graba; Kotlenice.
P. reptans L. — Obala rijeke Žrnovnice.
Rosa sempervirens L. — U šumi alepskog bora; Amižići, Jerkovac, Žrnovnica.

Rubiaceae

- Galium verum* L. subsp. *verum* — Na travnjacima; Dolac Donji.

Saxifragaceae

- Saxifraga paniculata* Miller (= *S. aizoon* Jacq.) — Vrh Veliki Kabal.
S. rotundifolia L. — Među kamenim blokovima u šumi medunca; planinarski dom, Šipac, Vrutka staje.

Scrophulariaceae

- Cymbalaria muralis* P. Gaertner, B. Meyer et Scherb. — Među kamenim blokovima; Kičere.
Kickxia lanigera (Desf.) Hand.-Mazz. (= *Linaria* l. Desf.) — Na obradivim površinama; Kotlenice.
Linaria microsepala A. Kerner — U kamenjaru; Volujak.
Melampyrum barbatum W. et K. — U šikari bijeloga graba i na travnjaku; Plandište.
Scrophularia heterophylla Willd. subsp. *laciniata* (Waldst. et Kit.) Maire et Petitmengin — Među kamenim blokovima; Kičere.
S. peregrina L. — Na travnjaku pokraj vode; Amišići.
Verbascum orientale (L.) All. (= *Celsia orientalis* L.) — U garigu; Amišići.
Veronica cymbalaria Bodard — U zidovima; Amišići, Sitno Gornje.
V. persica Poiret — U ruderalnoj vegetaciji; Amišići, Sitno Gornje.

Theligonaceae

- Theligonum cynocrambe* L. — Na kamenim zidovima uz put; Žrnovnica, Amišići, Lolići, Mihanovići.

Liliatae

Cyperaceae

- Carex otrubae* Podp. (= *C. nemorosa* Rebenk.) — Uz izvor vode; Dolac Donji.

Iridaceae

- Crocus biflorus* Mill. (= *C. weldenii* Hoppe) — Na travnjacima i u kamenjaru; Kotlenice, Zagrađe.
Hermodactylus tuberosus (L.) Miller — U borovoj šumi; Seoci.

Liliaceae

- Allium carinatum* L. — U šikari medunca i bijeloga graba; Perića ljut.
A. roseum L. — Na travnjaku; Žrnovnica, Sitno Donje.
A. subhirsutum L. — U šumi alepskog bora; Jerkovac, Žrnovnica.
Asphodeline lutea (L.) Reichenb. — U kamenjaru i na travnjacima; Dolac Donji, Amišići, Sitno Gornje, Lolići.
Asphodelus fistulosus L. Na travnjacima i u kamenjaru; Jerkovac, Kučine, Mravince, Žrnovnica.
Muscari botryoides (L.) Miller — Na travnjacima i u šikari bijeloga graba; Kotlenice.
Ornithogalum exscapum Ten. — Na travnjaku; Zagrađe.

Poaceae

- Briza maxima* L. — U borovoj šumi; Žrnovnica, Sitno Donje.
Phleum echinatum Host — Na travnjaku; Mihanovići, Lolići.
P. pratense L. subsp. *pratense* — Na travnjaku; Perića ljut.
Poa annua L. — Uz naselja i putove; Kotlenice, Žrnovnica.
P. bulbosa L. — Na travnjaku i u kamenjaru; Kotlenice, Dolac Donji.

Zaključak

U flori Mosora nađeno je 106 vrsta vaskularnih biljaka koje dosad nisu zabilježene za tu našu primorsku planinu. Uz otprije zabilježene, dosad je poznato ukupno oko 740 vrsta. U ovom prilogu donosimo samo popis novih vrsta s Mosora s podacima o nalazištima i staništima, dok će podrobija fitogeografska analiza cjelokupne flore biti izvršena nakon završetka istraživanja koja se nastavlja.

Literatura

- Adamović, L., 1911: Die Pflanzenwelt Dalmatiens. Werner Klinkhard Verlag, Leipzig.
- Adamović, L., 1912: Biljnogeografske formacije zagorskih krajeva Dalmacije, Bosne, Hercegovine i Crne Gore. Rad JAZU 19, Zagreb.
- Beck-Mannagetta, G., 1901: Die Vegetationsverhältnisse der illyrischen Länder. Verl. W. Engelmann, Leipzig.
- Bedalov, M., 1975a: Taxonomic problems and distribution of the species *Arum nigrum* Schott in the Balkan flora. Problems of Balkan flora and vegetation 202—208, Sofia.
- Bedalov, M., 1975b: Cytotaxonomical and phytogeographical investigation of the species *Arum italicum* Mill. in Yugoslavia. Acta Bot. Croat. 34, 143—150.
- Bedalov, M., N. Šegulja, 1983: Neke zanimljive biljke u flori Mosora. Zbornik Roberta Visianija Šibenčanina, 215—222, Šibenik.
- Bedalov, M., N. Šegulja, 1987: Prilog flori Mosora i njezina povezanost s Biokovom. Acta Biokovica 4, 175—188.
- Borbás, V., 1876: Symbolae ad »Caryophylleas« et »Melanthaceas« florum Croatiae, Rad JAZU 36, Zagreb.
- Degen, A., E. Janchen, B. Watzl, 1908: Ein Beitrag zur Kenntnis der Flora der Dinarischen Alpen. Österr. Bot. Zeitschr. N 9, 35.
- Girometta, U., 1930: Mosor planina. Hrvatski planinar 3, 76—86.
- Hirc, D., 1903—1912: Revizija Hrvatske flore. Rad JAZU 155—190, Zagreb.
- Horvat, I., 1949: Nauka o biljnim zajednicama. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Hruška, K., N. Šegulja, 1971: Novo nalazište vrste *Thymus illyricus* Ronn. u Jugoslaviji. Acta Bot. Croat. 30, 127—130.
- Ivanišević, F., 1906: Poljica narodni život i običaji. Reprint izdanje JAZU, Književni krug, Split 1987.
- Kolombatović, G., 1880: Osservazioni sugli uccelli della Dalmazia, Spalato.
- Krpan, M., 1955/56: Birds of the Mosor mountain and its environs. Larus 9/10, 125—142.
- Kušan, F., 1956: Ljekovito i drugo korisno bilje. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Kušan, F., 1969: Biljni pokrov Biokova. Prirodoslovna istraživanja JAZU 37, Acta Biol. V, Zagreb.
- Lovrić, A.-Ž., M., Bedalov, 1987: Pulvinate thornbush of *Tragacanthic* types in karst stormbelts of coastal Dinarides, and their phytogeographical correlations. Acta Biokovica 4, 319—346.
- Lovrić, A.-Ž., M., Rac, 1989: Reliktna visokoplaninska vegetacija najhladnijih vrhova na južnim primorskim Dinaridima i njezino paleogeografsko porijeklo. Acta Biokovica 5, 131—148.
- Nikolić, E., 1902: Smotra Dalmatinska 31, 36, 37, 63, 66, 68 i 69.
- Novak, P., 1952: Kornjaši jadranskog primorja (*Coleoptera*). JAZU, Zagreb.
- Pavich, A. (pl. Pfanenthal), 1907: Mosor. Planinarsko turističko društvo »Liburnija«, Zadar.
- Petter, F., 1932: Botanischer Wegweiser in der Gegend von Spalato in Dalmatien. Zara.
- Reichenbach, H., 1845: Icones Florae Germanicae et Helveticae. Lipsiae.
- Rubić, I., 1968: Poljica. Poljički zbornik I, Zagreb.
- Schiffner, V., 1916: Hepaticae Baumgartnerianae Dalmaticae. Österr. Bot. Zeitschr. N 1/2, 5.
- Speta, F., 1980: Die Gattung *Chaenarrhinum* (DC.) Rehb. und *Microrrhinum* (Endl.) Four. im östlichen Teil ihrer Areale (Balkan bis Indien). Stafia (Linz) 7, 1—72 (cit. Bedalov i Šegulja 1987).
- Šegulja, N., M., Bedalov, 1978: Važnost zaštite šuma na Mosoru za splitski industrijski bazen. Šumarski list 11—12, 489—495.
- Šegulja, N., M., Bedalov, 1984: Beitrag zur Kenntnis der Vegetation des Mosorgebirges (Mitteldalmatien, Jugoslawien). Acta Bot. Croat. 43, 207—216.

- Segulja, N., M., Bedalov, 1987: *Minuartio-Genistetum pulchellae* — eine neue Assoziation der Steintriftenvegetation aus der Montanen Region des Mosor-Gebirges (Dalmatien, Jugoslawien) *Sauteria* 4, 111—119.
- Šilić, Č., 1979: Monografija rodova: *Satureja* L., *Calamintha* Miller, *Micromeria* Bentham, *Acinos* Miller i *Clinopodium* L. u flori Jugoslavije. Zemaljski muzej BiH Odjeljenje prirodnih nauka, Posebno izdanje pp. 1—440, Sarajevo.
- Šilić, Č., 1984: Endemične biljke. OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Sarajevo. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Tutin, T. G. et al. (Edits.), 1964—1980: *Flora Europaea* Vol. 1—5 Cambridge Univ. Press.
- Visiani, R., 1826: *Stirpium Dalmaticarum specimen. Patavii.*
- Visiani, R., 1842—1852: *Flora Dalmatica*, Vol. I (1842), Vol. II (1847), Vol. III (1852), Lipsiae.
- Visiani, R., 1872: *Florae Dalmaticae supplementum, Pars prima (Ex Vol. XVI Memor. R. I.), Venetiis.*
- Visiani, R., 1877: *Florae Dalmaticae supplementum alterum, Pars prima (Ex Vol. XX Memor. R. I.), Venetiis.*
- Visiani, R., 1881: *Florae Dalmaticae supplementum, Pars secunda (Posthuma, P. A. Sacardo) Venetiis.*
- Vladović, D., Lj., Ilijanić, 1992: Prilog flori planine Mosor (Hrvatska). *Acta Bot. Croat.* 51, 143—150.

SUMMARY

SECOND CONTRIBUTION TO THE FLORA OF MOUNTAIN MOSOR (CROATIA)

Dalibor Vladović and Ljudevit Ilijanić

(Faculty of Education, University of Osijek and Department of Botany, Faculty of Science, University of Zagreb)

Last year the authors published the first contribution to the flora of mountain Mosor (Vladović and Ilijanić 1992). The floristic investigation was continued and another 106 taxa have been discovered, new for the area investigated (Fig. 1).

Now, for mountain Mosor (Central Dalmatia, Croatia) there is a total of about 740 taxa of vascular plants recorded (cf. lit. cit.).

Dalibor Vladović, prof. biol.
Šibenska 3
58000 Split, Hrvatska (Croatia)

Prof. dr. Ljudevit Ilijanić
Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog
fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Marulićev trg 20/II
41000 Zagreb, Hrvatska (Croatia)